

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Hodouška a soudců JUDr. Martina Zelenky a JUDr. Michaely Pařízkové ve veřejném zasedání konaném dne 21. června 2022 odvolání obžalovaného [jméno] [jméno], narozeného [datum], proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 25. 4. 2022 č. j. 7 T 5/2022 – 521 a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. se z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek v celém rozsahu zrušuje.

Podle § 259 odst. 3 písm. a) tr. ř. se znovurozhoduje tak, že podle § 226 písm. d) tr. ř. se obžalovaný [jméno] [příjmení], [datum narození] v Burgasu v Bulharsku, t.č. ve vazbě,

zprošťuje obžaloby

ze skutku, že od přesněji nezjištěné doby před dnem 10.8.2021 až do zmíněného dne masivně konzumoval marihuanu, metamfetamin, kokain, opiáty a také alkoholické nápoje a navzdory předchozí zkušenosti s účinkem takových látek na jeho chování, které obtížně kontroloval, se tím přivedl do stavu toxické psychosy, tedy duševní poruchy, v jejímž důsledku vymizela jeho schopnost ovládat své jednání, a v takovém stavu se dopustil jednání majícího znaky jednání zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, 2, písm. a), b) trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a jednak přečinu výtržnictví podle § 358 odst. 1, 2, písm. a) trestního zákoníku tím, že v době kolem 12:50 hodin dne 10.8.2021 v Tyršově ulici v Benešově v místě před domem [adresa] úmyslně a s využitím jeho sportovní kvalifikace v odvětví kontaktního a úderového souboje udeřil nohou do hlavy poškozenou [jméno] [příjmení], [datum narození], kterou tím srazil na zem a způsobil jí okamžitou ztrátu vědomí, otřes mozku, otok levé tváře, tržnou ránu ve vlasové části hlavy a zlomeninu nosních kůstek, dále v témže místě úmyslně udeřil malou silou rukou do obličeje [jméno] [příjmení], [datum narození], které tím způsobil bolestivost krční páteře, následně napadl kopem do trupu [jméno] [příjmení], [datum narození], a po jejím slovním upozornění na její graviditu ji kopl nohou do oblasti pravé

spánkové kosti, poté ji uchopil za krk a kolenem ji kopl do hlavy, pak ji chytil za vlasy a vlekl ji vleže na vzdálenost několika metrů do přilehlé budovy, kde ji znovu kopl do hlavy v místě za levým uchem, čímž jí způsobil otřes mozku a podvrtnutí krční páteře a takto jednal přinejmenším srozuměn s tím, že takovým útokem způsobí napadeným [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] těžkou újmu na zdraví, to jest delší dobu trvající vážnou poruchu zdraví například rozlámáním obličejových kostí, případně poškození důležitého orgánu vyvoláním nitrolebního krvácení, k čemuž díky náhodě nedošlo, a poté úmyslně nejméně pětkrát vedl úder rukou do obličeje a do těla a jeden úder nohou do těla poškozeného [jméno] [příjmení], [datum narození], jehož jednou zasáhl do čelisti, aniž by jej zranil, a jednou úmyslně udeřil rukou do hlavy poškozenou [jméno] [příjmení], [datum narození], kterou tím srazil na zem a způsobil jí krevní podlitinu, to vše s vědomím, že rozsudkem Okresního soudu ve [obec] ve spojení s rozhodnutím Krajského soudu v Brně ze dne 15.3.2016 byl uznán vinným mimo jiné přechínem výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku, jehož se měl dopustit fyzickým napadením jiné osoby,

čímž měl spáchat

zločin opilství podle § 360 odst. 1 trestního zákoníku.

Podle § 99 odst. 1, odst. 4 tr. zákoníku se obžalovanému ukládá ochranné léčení protitoxikomanické ve formě ústavní.

Podle § 229 odst. 3 tr.ř. se poškození [jméno] [příjmení], [datum narození], [jméno] [příjmení], [datum narození], Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR, se sídlem Praha 3, Orlická 2020/4, Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR, se sídlem Praha 3, Vinohradská 2577 /178 a Vojenská xanon-47x ČR, se sídlem Praha 9, Drahohejlova 1404/4, odkazují se svými nároky na náhradu škody a na náhradu nemajetkové újmy v penězích na řízení občanskoprávní.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Praze byl obžalovaný [jméno] [příjmení] uznán vinným trestným činem opilství podle § 360 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se dle skutkových zjištění soudu prvního stupně dopustil v podstatě skutkem, který je uveden shora ve výroku tohoto aktuálního rozhodnutí vrchního soudu.

2. Za uvedený trestný čin uložil krajský soud obžalovanému podle § 360 odst. 1 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání tří roků (nepodmíněně), pro jehož výkon jej podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou. Zároveň obžalovanému uložil podle § 99 odst. 2 písm. b), odst. 4 tr. zákoníku ochranné léčení protitoxikomanické ve formě ústavní. Obžalovaného zavázal dále podle § 228 odst. 1 tr.ř. nahradit poškozené [jméno] [příjmení] nemajetkovou újmu ve výši 100.000 Kč, se zbytkem nároku jí odkázal podle § 229 odst. 2 tr. ř. na řízení ve věcech občanskoprávních. Všeobecnou zdravotní pojišťovnu ČR, Zdravotní pojišťovnu Ministerstva vnitra ČR a Vojenskou zdravotní pojišťovnu ČR odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních podle § 229 odst. 1 tr. ř.

3. Proti rozsudku podal odvolání toliko obžalovaný. Odvolání je podáno v zákonné lhůtě a napadá všechny výroky rozsudku. Jeho podstatou je přesvědčení, že krajský soud nesprávně posoudil otázku přičetnosti, resp. nepřičetnosti obžalovaného, v důsledku čehož rozhodl nesprávně, resp. nezákonně. Odvolání je toho názoru, že znalecký posudek z odvětví psychiatrie vyzněl i po doplňujícím výslechu znalkyně, v otázce přičetnosti naprosto jednoznačně, a sice tak, že schopnost obžalovaného ovládnout počátek zneužívání návykových látek byla vymizelá, kdy byla vymizelá schopnost odřici si kontakt s drogou nebo alkoholem. Bylo tedy dle odvolání konstatováno, že obžalovaný se do stavu nepřičetnosti dostal nezaviněně. Vzhledem k těmto zjištěním je navrhopováno, aby byl napadený rozsudek zrušen a vrchní soud sám rozhodl o uložení protitoxikomanického léčení v ústavní formě.

4. Vrchní soud v Praze přezkoumal podle § 254 odst. 1, odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad, přičemž k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, přihlédl, jen pokud měly vliv na správnost výroku, proti němuž bylo podáno odvolání, a dospěl k následujícím závěrům.

5. Řízení předcházející vydání napadeného rozsudku bylo v zásadě provedeno v souladu se zákonem a krajský soud postupoval při objasňování věci tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Důkazy pak jistě hodnotil podle svého vnitřního přesvědčení, avšak nikoli zcela založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu (srov. § 2 odst. 6 tr. ř.), takže nemohl dospět ke zcela správným skutkovým i právním závěrům, a to zejména pokud jde o trestní odpovědnost obžalovaného z hlediska jeho přičetnosti.

6. Vrchní soud k celé věci uvádí následující, s tou nikoli nevýznamnou poznámkou, že k celé věci se samozřejmě dostal až v rámci odvolacího řízení, kdy již byla nějakým způsobem podána obžaloba, nějakým způsobem rozhodl krajský soud, a odvolání proti rozsudku podal toliko obžalovaný. Lze dodat, že trestní proces je mimo jiné ovládán též zásadou zákazu reformationis in peius, tedy zákazu změny k horšímu, jestliže odvolání bylo podáno toliko ve prospěch osoby obviněné.

7. Krajský soud tak správně zjistil základní skutkové okolnosti případu, tedy kdy, kde a jakým způsobem jednal obžalovaný ve skutku, který mu byl kladen za vinu. Je tak nepochybné, že obžalovaný dne 10. 8. 2021 kolem 12,50 hodin v Benešově, Tyršově ulici č.p. 217 (a v bezprostředním okolí) postupně napadl několik osob. Skutkový děj je prokazován především videozáznamem z místa činu, kdy jde o „přímý přenos“ jednání obžalovaného, a samozřejmě též výpověďmi jednotlivých svědků, resp. poškozených v té věci, jakož i dalšími důkazy. Krajský soud správně konstatuje, že takové jednání by naplňovalo znaky pokusu zvláště závažného zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 k § 145 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zákoníku, a přechinu výtržnictví podle § 358 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku.

8. Zároveň krajský soud vyslovil, že obžalovaný se jednání dopustil ve stavu nepřičetnosti, do kterého se přivedl úmyslně aplikací návykové látky, a je tedy trestně odpovědný za trestný čin opilství ve smyslu § 360 odst. 1 tr. zákoníku.

9. Vzhledem k tomu, že vrchní soud měl jak o úplné správnosti znaleckého posudku z odvětví psychiatrie, tak o konečných závěrech krajského soudu stran přičetnosti obžalovaného závažné pochybnosti, předvolal k veřejnému zasedání o odvolání znalkyni z odvětví psychiatrie, MUDr. [jméno] [příjmení], a vyslechl ji. Po jejím výsledku seznal, že v daném procesním stádiu je jediným smysluplným rozhodnutím přiznat obžalovanému plnou nepřičetnost ve smyslu § 26 tr. zákoníku, kdy byl nucen shledat odvolání obžalovaného správným.

10. Vrchní soud tak nejprve zajímalo, jaký byl stav ovládacích a rozpoznávacích schopností obžalovaného v době jeho jednání, tedy dne 10. 8. 2021 kolem 12,50 hodin. Na to znalkyně v jednotlivých stádiích trestního řízení odpověděla shodně, a to tak, že rozpoznávací schopnosti byly snižené, a ovládací schopnosti vymizelé. Dalším dotazem si vrchní soud ověřil, že k takovému vymizení došlo v důsledku toxické psychózy, což je duševní porucha, která může vzniknout dvěma způsoby, u obžalovaného znalkyně preferovala nadměrné požívání návykových látek, přičemž vycházela i z adiktologického vyšetření obžalovaného, ke kterému došlo dne 26. 1. 2022.

11. Zároveň ovšem znalkyně potvrdila, že intoxikace návykovými látkami v době činu hrála u obžalovaného podružnou roli, protože v tu dobu tam již probíhala toxická psychóza – a, jak tedy uvažuje vrchní soud, v důsledku této poruchy byly ovládací schopnosti obžalovaného vymizelé, nikoli v důsledku (aktuálního) požití návykových látek. Přitom toxická psychóza mohla u obžalovaného vzniknout naopak i abstinencí (což mimochodem skutkově uváděl on), byť znalkyně preferuje u něj vliv požívání návykových látek. Tuto skutečnost znalkyně u veřejného zasedání také

potvrdila. Vyjádřila se i tak, že toxická psychóza by u obžalovaného byla přítomna i tehdy, pokud by před činem žádné návykové látky nepožil.

12. Dlužno říci, že požívání či aplikaci návykových látek u obžalovaného potvrzuje znalecký posudek z odvětví toxikologie, kdy za zkoumané období (vyhodnocením vzorku vlasů obžalovaného) byla prokázána přítomnost kokainu, benzoalekgoninu, kokaethylenu, risperidonu a haloperidolu. Poslední dvě látky byly podány lékařem během hospitalizace obžalovaného v Psychiatrické léčebně Bohnice v době od 16. 8. 2021. Přítomnost tří prvních uvedených látek prokazuje předchozí užití kokainu, kokaethylen je metabolit kokainu, který vzniká pouze za současného užití alkoholu. Znalecký posudek též uvádí, že analyzovaný vzorek monitoruje časový úsek přibližně od konce května 2021 do poloviny září 2021 (viz č. l. 173 spisu) – v tomto směru došlo patrně k nedorozumění se znalkyní u veřejného zasedání. Toxikologický posudek rovněž uvádí, že z nízké koncentrace lze usoudit spíše na sváteční užívání.

13. Rozporně může působit sdělení znalkyně, že vlivem intoxikace v době páčání trestného činu byly ovládací schopnosti obžalovaného podstatně sníženy, nebyly však vymizelé, rozpoznávací schopnosti byly podstatně sníženy. Zároveň znalkyně uvedla, že schopnost obžalovaného ovládnout počátek požívání návykových látek byla v době páčání činu vymizelá (vzhledem k již probíhající toxické psychóze a plně rozvinuté závislosti na návykových látkách). Znalkyně také uvedla v podstatě to, že za „běžných podmínek“ jsou schopnosti obžalovaného odolat požití návykových látek podstatně sníženy, téměř vymizelé, rozpoznávací schopnosti nepodstatně sníženy. Takový způsob odpovědi vyzněl v podstatě i na dotazy státního zástupce u veřejného zasedání o odvolání.

14. Znalkyně ovšem zároveň nic nezměnila na svém závěru, že obžalovaný, „...je schopen odolat požití návykových látek a vyvarovat se jejich požití pouze za podmínky, že bude pod odborným dohledem, a i o tom mám (pozn. – znalkyně) jisté pochybnosti. Dá se tedy říci, že opravdu ve vnějším světě bez dohledu nebyl a není schopen konzumaci takových látek odolat a vyvarovat se jejich dalšímu požívání“ (viz např. č. l. 156 spisu, citace ze znaleckého posudku).

15. Ve shora naznačených směrech se právě potřeboval vrchní soud ujistit, zda ke stavu nepřičetnosti došlo požitím nebo aplikací návykové látky – viz ostatně zákonné znění ustanovení § 360 odst. 1 tr. zákoníku – nebo jiným způsobem. Jak zjistil, šlo o jiný způsob – totiž vzniklou duševní poruchu, a to toxickou psychózu, která zjevně nevznikla v souvislosti s trestným činem, a byla již přítomna určitou (nezjistitelnou) dobu před samotným protiprávním jednáním obžalovaného. Obžalovaný si tak duševní poruchu mohl způsobit paradoxně i jistou abstinencí (což on sám skutkově v podstatě uvádí), mohl si ji způsobit požíváním a aplikací návykových látek, k čemuž dochází znalkyně, ale dle názoru vrchního soudu nejde o takový případ, který má na mysli ustanovení § 360 odst. 1 tr. zákoníku. Jestliže tak vrchní soud porovná ustanovení § 26 tr. zákoníku (nepřičetnost) –, „Kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento trestný čin trestně odpovědný“, a ustanovení § 360 odst. 1 tr. zákoníku (trestný čin opilství) –, „Kdo se požitím nebo aplikací návykové látky přivede, byť i z nedbalosti, do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustí činu jinak trestného...“, pak je dle názoru vrchního soudu zřejmé, že na projednávaný případ se vztahuje ustanovení § 26 tr. zákoníku o nepřičetnosti.

16. Kromě shora uvedeného lze ale dodat, pokud by ještě bylo nutné vzít do úvahy schopnost obžalovaného odolat požití návykové látky, že znalkyně přece jednoznačně uvádí, že v rámci „běžného života“ toho obžalovaný není schopen. Při tomto závěru je pak evidentní, že ustanovení § 360 tr. zákoníku nelze použít z důvodu chybějící subjektivní stránky, tedy v tom smyslu, že obžalovaný se do stavu nepřičetnosti nepřivedl ani z nedbalosti. Byť vrchní soud setrvává především na tom tvrzení, že toxická psychóza nerovná se nepřičetnost, toxická psychóza je duševní porucha. Pokud by se však onou nepřičetností rozuměla toxická psychóza sama o sobě,

pak je nutné argumentovat tím, že v podmínkách běžného života obžalovaný nebyl schopen odolat požití či aplikaci návykových látek, a je tak jako tak beztrestný.

17. Shora uvedené úvahy proto vedly vrchní soud k tomu závěru, že obžalovaný se ve stavu duševní poruchy dopustil protiprávního činu, přičemž v důsledku duševní poruchy nemohl ovládat své jednání, a vztahuje se na něj ustanovení § 26 tr. zákoníku o nepřičetnosti, nikoli ustanovení § 360 tr. zákoníku. Proto vrchní soud obžalovaného podle § 226 písm. d) tr. ř. obžaloby zprostil, neboť obžalovaný pro nepřičetnost není trestně odpovědný.

18. Vzhledem k tomu, že dle znalkyně z odvětví psychiatrie je pobyt obžalovaného na svobodě za stávajících podmínek nebezpečný, a v posuzovaném případě byl obžalovaný shledán nepřičetným pro spáchání činu jinak trestného, uložil mu odvolací soud v souladu s doporučením znalkyně a podle § 99 odst. 1, 4 tr. zákoníku ochranné léčení protitoxikomanické, a to ve formě ústavní.

19. V návaznosti na zprošťující výrok musel vrchní soud všechny poškozené podle § 229 odst. 3 tr. ř. odkázat s jejich nároky na řízení ve věcech občanskoprávních.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není řádný opravný prostředek přípustný. Lze proti němu podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení u Krajského soudu v Praze. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného, obviněný pro nesprávnost výroku, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno. Nutný obsah dovolání je vymezen v § 265f tr. ř. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR v [obec].

Praha 21. června 2022

JUDr. Michal Hodoušek
předseda senátu